

Interacció

Marcelo Maina

P09/M1010/00149

Universitat Oberta
de Catalunya

www.uoc.edu

Índex

1. Bussejant a Internet.....	5
1.1. Treballar el cas	9
2. Identificant temes que s'han de desenvolupar.....	12
2.1. Treballar el cas	13
3. Un inventari d'aplicacions i tecnologies.....	14
3.1. Treballar el cas	15
4. Un enfocament centrat en l'alumne.....	19
4.1. Treballar el cas	20

1. Bussejant a Internet

Si hi ha una cosa que caracteritza en Ramir és l'ansietat, així que en lloc d'esperar al divendres per veure el documental, decideix explorar a Internet i veure si pot trobar res relacionat amb el tema. Entra al seu motor de cerca preferit i introdueix les paraules "Caral, el Perú, civilització" i apareix una gran llista d'informació. Havia passat poc més d'una hora, i per a sorpresa d'en Ramir, encara hi havia molta informació disponible en línia. Vídeos, mapes, informació descriptiva i fonts de confiança estaven disponibles.

–Però si aquest és el vídeo que he programat gravar! –exclama sorprès en trobar disponible en línia el documental que tantes ganes tenia de veure.

I reflexiona en silenci, ja que no vol preocupar més la Sara amb els seus pensaments exterioritzats:

–Si fins i tot em permetria proposar una altra manera de treballar; els alumnes, més que mirar el programa al curs, el podrien consultar quan volguessin, i el podrien tornar a mirar les vegades com volguessin.

D'aquesta manera aconsegueix identificar una sèrie de recursos que li semblen d'allò més interessants.

Recursos sobre Caral
Vídeo

"Caral, la primera ciudad de América ", del ciclo **Sucedió en el Perú**, TV Perú.

Documental disponible en cinc segments d'aproximadament 10 minuts cadascun al Youtube, en castellà (advertència: per a veure els vídeos cal estar en línia):

Part 1

Part 2

Part 3

Part 4

Part 5

"**Caral-Supe: La civilización más antigua de América**, presentat en tres segments (en castellà).

Recurs del portal informatiu i turístic oficial PROMPERU, Comissió de Promoció del Perú per a l'Exportació i el Turisme de la República del Perú.

Aquest vídeo també està disponible a l'espai web de l'Escola virtual Backus.

S'ofereix en un sol segment de 12 minuts de durada:

- Vegeu vídeo en castellà

  - Vegeu vídeo en anglès
-

"**Pirámides perdidas de Caral**", versió doblada al castellà de "The lost Pyramids of Caral", del cicle Horizon - BBC Learning.
Documental disponible en cinc segments d'aproximadament 10 minuts cadascun al Youtube, en castellà (advertència: per a veure els vídeos cal estar en línia):
Part 1

Part 2

Part 3

Part 4

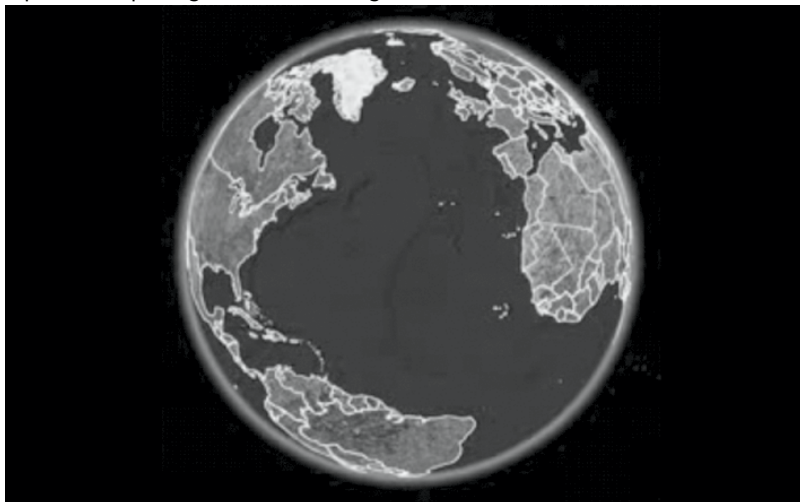

Part 5

Espai web arqueològic de Caral al Google Earth

Espais web

Espai web oficial del projecte arqueològic de Caral, "La civilització més antiga d'Amèrica" (castellà, anglès i alemany).

- Recursos educatius (jocs, mapes, imatges)
- Civilització, estat i ciutat (conceptes)

Caral, a l'espai web d'Arqueologia del Perú

Espai web de l'Equip Naya, notícies d'arqueologia i antropologia, xarxa internacional d'arqueòlegs i antropòlegs.

Espai web "Caral, 5.000 anys", iniciativa d'un grup de professionals de la zona. En castellà i anglès (fotos, vídeos, informació).

Transcripció del documental "The lost Pyramids of Caral", del cicle Horizon - BBC Learning, versió en anglès, lloc oficial de la BBC.

1.1. Treballar el cas

Com avalueu els recursos identificats per en Ramir?

Són suficients? En teniu d'altres per proposar?

Estratègies de recerca al Web

Tasca 6: Buscar información en la Red (sense data). Article de la sèrie *Aprender a aprender*, Fundación Eroski. Trobat el 25 de setembre de 2008.

CommonCraft (productors) (23 de setembre de 2008). Web Search Strategies in Plain English. Advertència: per a veure els vídeos cal estar en línia. English

Recurs de vídeo accessible només al web.

WEB

Castellà, subtítulat

Recurs de vídeo accessible només al web.

WEB

Responen aquestes preguntes al blog segons les indicacions del consultor o consultora.

Compartiu els recursos addicionals afegint-los a Del.icio.us (www.delicious.com) i etiqueteu-los degudament.

Sobre social bookmarking

CommonCraft (productors) (6 d'agost de 2007). Social Bookmarking in Plain English. Advertència: per a veure els vídeos cal estar en línia.

English

Recurs de vídeo accessible només al web.

WEB

Castellà, subtítulat

Recurs de vídeo accessible només al web.

WEB

Sobre el Blog

CommonCraft (productors) (29 de novembre de 2007). Blogs in Plain English. Advertència: per a veure els vídeos cal estar en línia.

English

Recurs de vídeo accessible només al web.

WEB

Castellà, subtítulat

Recurs de vídeo accessible només al web.

WEB

Sobre el wiki

CommonCraft (productors) (29 de maig de 2007). Wikis in Plain English. Advertència: per a veure els vídeos cal estar en línia.

English

Recurs de vídeo
accessible només al web.

WEB

Castellà, subtitulat

Recurs de vídeo
accessible només al web.

WEB

Sobre Google Docs

CommonCraft (productors) (29 de maig de 2007). Google Docs in Plain English. Advertència: per a veure els vídeos cal estar en línia.

English

Recurs de vídeo
accessible només al web.

WEB

Castellà, subtitulat

Recurs de vídeo
accessible només al web.

WEB

2. Identificant temes que s'han de desenvolupar

La consulta dels materials mou la imaginació d'en Ramir i li permet pensar en altres temes que considera important tractar al curs.

–Mmm... aquest segment em permetria associar la idea de l'origen de la civilització amb la de la història com a relat... i debatre sobre la història i la seva relació amb altres disciplines.

Extracte

Paràgrafs extrets de la transcripció del documental "The lost Pyramids of Caral", del cicle Horizon - BBC Learning (disponible a: <http://www.bbc.co.uk/science/horizon/2001/caraltrans.shtml>)

NARRATOR: In every early civilisation it was the same. Huge, monumental structures. This was the ultimate sign of people coming together under rulers for a common goal. Pyramids marked the arrival of civilisation.

KEN FEDER: You can't build a huge structure like that on the basis of consensus. You have to have leaders and followers, you have to have specialists, you have to have people who are in charge, people who can tell individual groups alright today you will be doing this, this group you're going to be doing something different.

NARRATOR: But none of this explained why our ancestors crossed this historic divide. What had made us give up the simple life for the city? That question still bewitches archaeologists because to explain it is to understand the very soul of modern humanity.

KEN FEDER: And that's the key question: how does that happen, when does it happen and why does it happen?

NARRATOR: There were, of course, plenty of theories. Some said it was irrigation, others trade, some claim even today it was aliens, but many said it was something else entirely, something terrifying: warfare. The theory was simple. Warfare forced groups of villages to huddle together for protection. This led to new ways of organising society. Powerful leaders emerged and these leaders became pharaohs and kings. They would assign tasks and organise lives. Complex society was born out of fear. For 20 years Jonathan Haas and Winifred Creamer have tested the warfare theory around the world. A husband and wife team of archaeologists, they've found the tell-tale signs of battle in every early civilisation.

JONATHAN HAAS (Field Museum, Chicago): As you look at culture, as it becomes more complex, warfare seems to be everywhere, that these societies seem to be always at war, or war's depicted in the art, war's depicted in the architecture, you see a warrior class or you see standing armies, you see generals. When you get writing, writing is about warfare.

NARRATOR: While it is not universally accepted, many agree with Haas's conclusions that warfare was a crucial driving force behind the birth of modern society.

Traducció

NARRADOR: Totes les civilitzacions antigues van compartir un factor comú. Estructures enormes i monumentals. Aquest va ser el senyal definitiu dels pobles que es van unir a les ordres de governants per aconseguir un mateix objectiu. Les piràmides van marcar l'adveniment de la civilització.

KEN FEDER: No és possible construir una estructura enorme com aquesta solament per consens. És necessari comptar amb líders i súbdits, cal comptar amb especialistes, cal tenir gent que estigui al capdavant, gent que pugui dir a diversos grups concrets: "molt bé, avui fareu això", i a un altre grup: "ara fareu una altra cosa".

NARRADOR: Però res d'això no explica per què els nostres avantpassats van creuar aquesta bretxa històrica. Què va ser el que ens va fer abandonar la vida senzilla per anar a la ciutat? Aquesta pregunta continua captivant els arqueòlegs perquè trobar la resposta suposaria comprendre la mateixa essència de la humanitat moderna.

KEN FEDER: I aquesta és la pregunta clau: com s'esdevé, quan s'esdevé i per què s'esdevé?

NARRADOR: Lògicament, hi ha una infinitat de teories. Hi ha qui diu que va ser per la irrigació, d'altres pel comerç, alguns continuen afirmant que van ser els alienígenes, però la majoria defensa que va ser una cosa totalment diferent, una cosa terrorífica: la guerra. La teoria és senzilla. La guerra va obligar els pobles a agrupar-se per obtenir més protecció. Això va implicar l'aparició de noves formes d'organitzar la societat. Van sorgir líders poderosos que es van convertir en faraons i reis. Van assignar tasques i van organitzar les vides dels seus súbdits. Així doncs, les societats complexes van sorgir a partir de la por. Jonathan Haas i Winifred Creamer fa 20 anys que contrasten la teoria de la guerra per tot el món. Aquesta parella casada d'arqueòlegs ha descobert clars senyals de batalles en totes les civilitzacions antigues.

JONATHAN HAAS (Field Museum, Chicago): A mesura que un estudia la cultura i veu com es va fent més complexa, la guerra apareix pertot arreu, aquestes societats sembla que estan sempre en guerra, o la guerra es representa en l'art, es representa en l'arquitectura, es veu una classe guerrera o es veuen exèrcits professionals, es veuen generals. I quan es troben escrits, els escrits tracten sobre la guerra.

NARRADOR: Malgrat no estar universalment acceptat, la majoria està d'acord amb les conclusions de Haas sobre el fet que la guerra va ser un motor fonamental del naixement de la societat moderna.

2.1. Treballar el cas

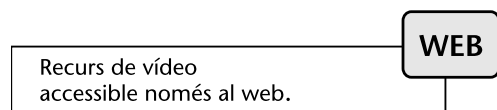
Quins altres temes o problemes pertinents us suggereix la consulta del material que en Ramir ha trobat?

Responeu aquestes preguntes segons les indicacions del consultor o consultora.

Sobre el Blog

CommonCraft (productors) (29 de novembre de 2007). Blogs in Plain English. Advertència: para visionar los vídeos hay que estar en línea.

English

Castellà, subtitulat

3. Un inventari d'aplicacions i tecnologies

Entusiasmats amb tant de material, en Ramir decideix posar "fil a l'agulla". Comença per consultar el quadern amb els apunts dels temes més importants d'aquella formació oferta pel Ministeri, no sense reprotxar-se una vegada més com és de desordenat a l'hora de prendre notes.

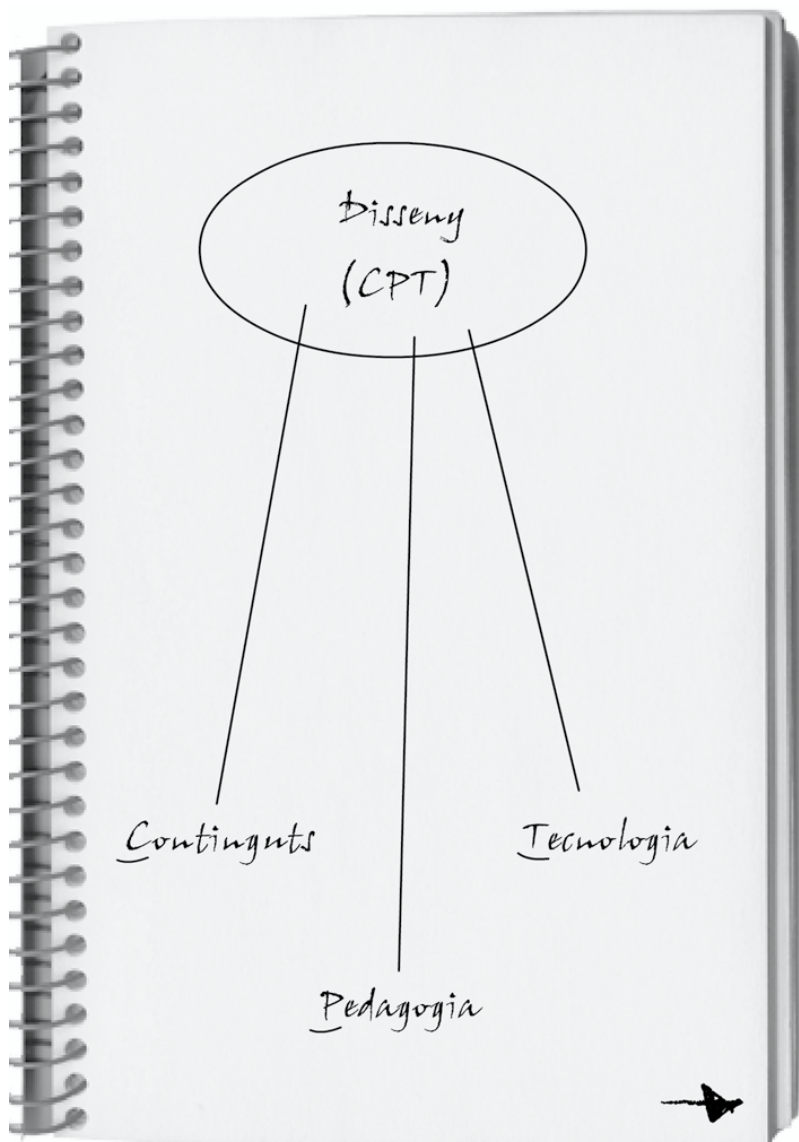

Figura 1. Full del quadern de notes.

El professor responsable de la formació oferta pel Ministeri havia dibuixat a la pissarra un gràfic fàcil de memoritzar: un tríode i la sigla *CPT*, que es refereix a *continguts*, *pedagogia* i *tecnologia*. Aquesta manera d'encarar el disseny d'una proposta d'aprenentatge va ser molt ben acollida per en Ramir: permet treballar cada una d'aquestes dimensions separatament, avançant-hi en funció de les necessitats del projecte, però sense perdre de vista les altres i l'impacte que podrien tenir en el disseny final. Aquesta manera d'operar permet alhora anar

monitoritzant la coherència de totes les facetes de la proposta. En boca del responsable de la formació sonava molt bé. Ara faltava veure quin resultat tenia a la pràctica.

La "pota" dels continguts estava a aquestes altures prou avançada per a... Per on continuar?, es preguntava. Encara faltava fer una una exploració important amb l'objectiu de veure en detall les aplicacions que podrien ajudar-lo a crear l'entorn d'aprenentatge.

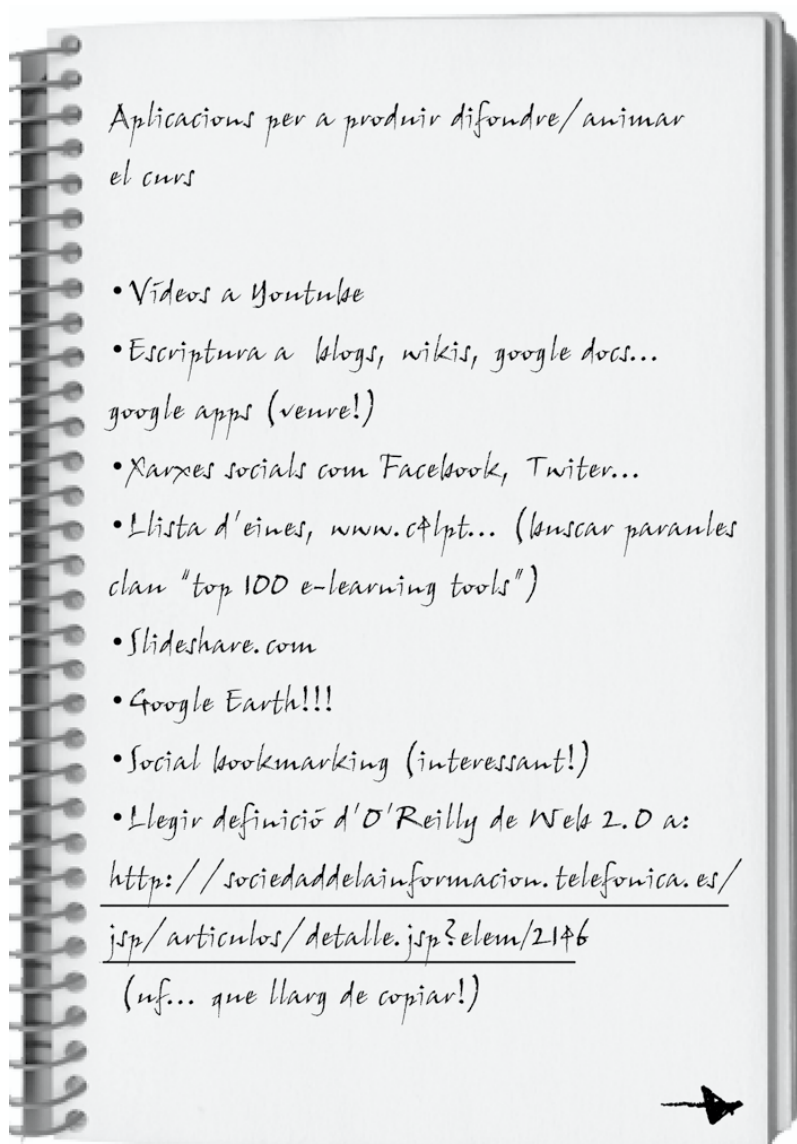

Figura 2. Full del quadern de notes.

3.1. Treballar el cas

Quines característiques específiques tenen les aplicacions del Web 2.0?

Quines són més adequades per a la producció de materials pedagògics i per a la proposta d'un entorn integrat de formació?

Quins són específicament de suport al procés d'ensenyament i aprenentatge?

Elaboreu una taula d'avantatges i desavantatges d'almenys tres eines i proposeu una aplicació provisional a la situació d'aprenentatge que en Ramir està treballant.

Per resoldre aquesta activitat consulteu el material suggerit i utilitzeu el model de document següent (feu clic a la taula de sota).

Model de presentació de l'anàlisi de les eines Web 2.0 seleccionades					
Eines	Avantatges		Desavantatges		Aplicació al cas
	Pedagògiques	Tecnològiques	Pedagògiques	Tecnològiques	Eventual
Eina 1					
Eina 2					
Eina 3					
Eina n					

Una vegada finalitzat, publiqueu el vostre document segons les indicacions del consultor o consultora.

Sobre el Web2.0

T. O'Reilly (2005). What Is Web 2.0. Design Patterns and Business Models for the Next Generation of Software
 Article traduït al castellà: "Qué es Web 2.0. Patrones del diseño y modelos del negocio para la siguiente generación del software"

T. O'Reilly (2007). "Tim O'Reilly on What is Web 2.0?".
 Vídeo

Classificació d'eines del Web 1.0 i 2.0

1) Eines de gestió de l'aprenentatge propi

Navegant al Web

Firefox, Chrome, IE, Safari, Opera, Flock

Llegint RSS/news feeds

Google Reader

Social bookmarking (compartir enllaços d'Internet)

Delicious

Aplicacions de productivitat personal (*personal productivity*)

Flickr
Google Calendar
Freemind

Agregació de recursos

iGoogle

2) Creació de continguts**Esriptura col·laborativa en línia de documents**

Google Docs

Blogs

Wordpress
Blogger

Wikis

PBwiki
Wikispaces
Tikiwiki

Podcasts

Audacity

Captura de pantalla i registre de pantalla (*screencasts*)

Camstudio
Jing

Vídeo (gravat i en viu)

YouTube
Ustream

Pàgines web

Google Sites
Nvu

Presentacions

Slideshare

Presentacions col·laboratives

Voicethread

Cronograma (*timeline*)

Dipity

Enquestes i tests

PollDaddy

Mons virtuals

Second life
Lively

---

3) Apropant i agrupant les persones

Adreça electrònica

Google Mail

Missatgeria instantània

Skype

Fòrums de discussió

PhpBB Forum

Reunions web

Yugma

Xarxes socials

Ning
Facebook

Missatgeria en temps real

Twitter

---

4) Gestió de continguts, cursos i usuaris

Gestió de cursos i d'aprenentatge

Moodle
Sakai

---

4. Un enfocament centrat en l'alumne

En Ramir recorre novament al seu quadern de notes. Sap que pensar propostes innovadores implica anar i tornar entre el contingut, les tecnologies i els enfocaments pedagògics possibles.

Un cop d'ull ràpid als principis que guien un bon disseny en relació amb l'aprenentatge actiu basat en tecnologies li permet anar avaluant el seu procés.

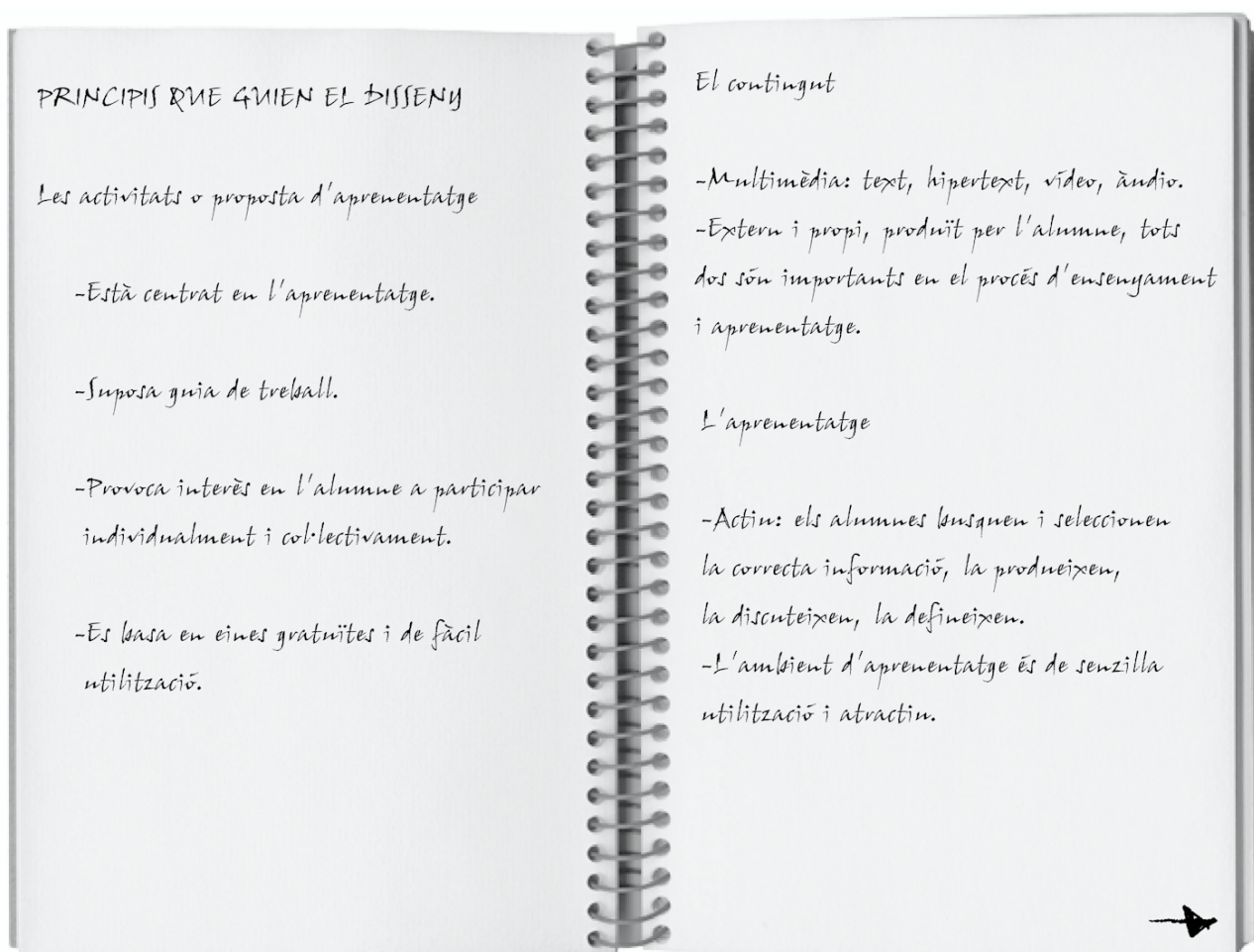

Figura 3. Full del quadern de notes.

Amb aquestes idees al pensament, en Ramir és conscient que la seva pràctica d'anys li pot ser molt útil, encara que potser no del tot.

- "Com que sóc al ball, doncs ballaré". Sospira i es diu que val la pena l'esforç d'indagar què s'ha escrit sobre mètodes i enfocaments pedagògics i tractar d'incorporar-los a la proposta.

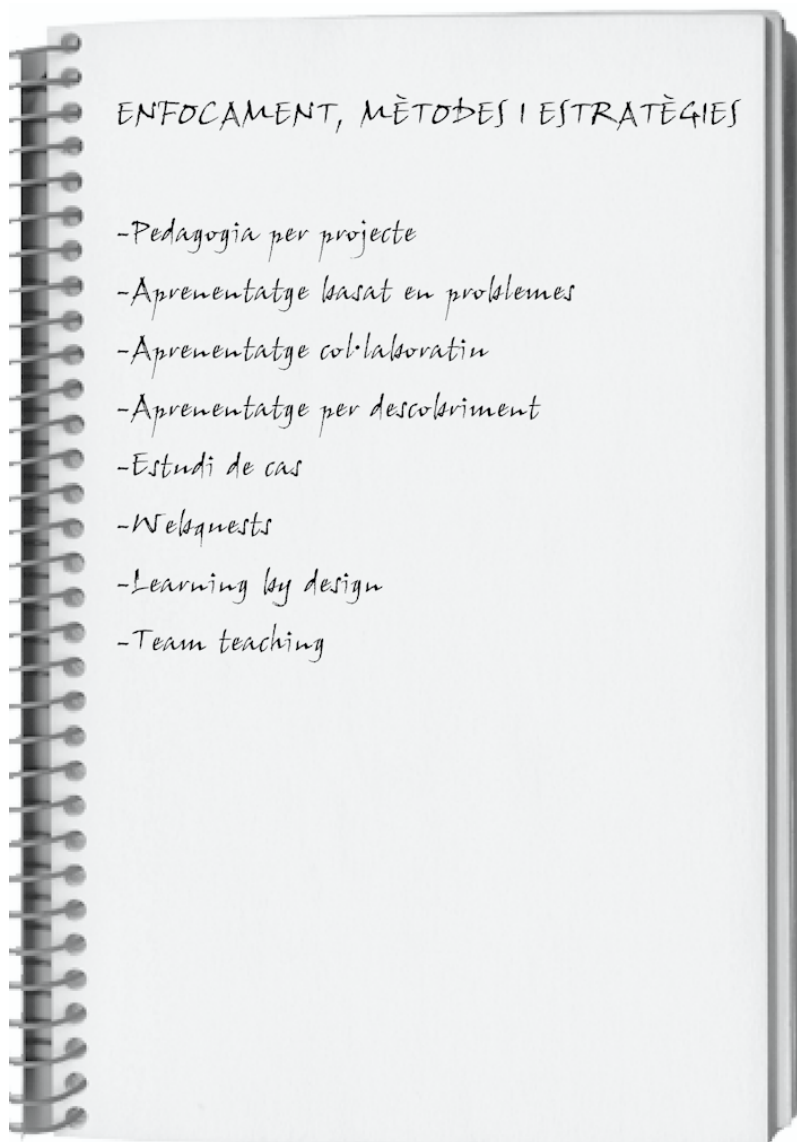

Figura 4. Full del quadern de notes.

4.1. Treballar el cas

Documenteu-vos sobre un enfocament/estratègia pedagògica en particular. Elaboreu un informe amb els punts rellevants i compartiu el vostre document segons les indicacions del vostre consultor o consultora.

Sobre el wiki

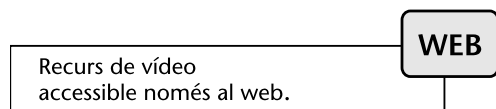
CommonCraft (productors) (29 de maig de 2007). Wikis in Plain English. Advertència: per a veure els vídeos cal estar en línia.

English

Recurs de vídeo
accessible només al web.

WEB

Castellà, subtítulat

Categories	Recursos
Enfocaments pedagògics	<ul style="list-style-type: none"> • B. Mergel (1998). Diseño instruccional y teoría del aprendizaje http://www.usask.ca/education/coursework/802papers/mergel/espanol.doc • Effective Practice with e-Learning: Approaches to learning http://www.elearning.ac.uk/effprac/html/approach_intro.htm
Estratègies pedagògiques	<ul style="list-style-type: none"> • Estrategias pedagógicas http://www.miro.cl/duocuc/estpeda.htm • Nuevos roles y estrategias pedagógicas en el e-learning http://e-spacio.uned.es/fez/view.php?pid=bibliuned:1294 • Estrategias pedagógicas en tiempos de la World Wide Web http://educacion.idoneos.com/index.php/Educaci%C3%B3n_y_Nuevas_Tecnolog%C3%ADas
Aprenentatge actiu	<ul style="list-style-type: none"> • Active learning resources http://cte.umdj.edu/active_learning/active_general.cfm • At Carleton Collage: http://serc.carleton.edu/introgeo/gallerywalk/active.html http://honolulu.hawaii.edu/intranet/committees/FacDevCom/guidebk/teachtip/active.htm
Com ho fan els altres: espais web d'ensenyament de la història	<ul style="list-style-type: none"> • The Center for Teaching History with Technology http://thwt.org/ • Digital history http://www.digitalhistory.uh.edu/ • Teaching and learning history http://www.nzhistory.net.nz/classroom/teaching-and-learning-history

